

40. l.) az előbb jelzett iskolákra vonatkozólag ír, módosításra szorul. Hasonló az észrevételünk *A földrajz tárgyi feladata és A földrajz nevelő feladata* c. fejezetről (40—43. l.). Az új *Utastítások* erre a két kérdésre vonatkozólag tárgyunk új eszelmének sokkal megfelelőbb felelet adnak. Fájdalommal érezzük a *Geographische Abende* 10 füzetében és a *Geographischer Anzeiger* c. folyóiratban alaposan megtárgyalt számos módszertani probléma mellőzését. Nem ártott volna az újabb segédeszközök sorában *Scharf—Turner: Magyarország domborművé térképéről, a Wenschow-reliefről és a filmről* legalább néhány szóval megemlékezni, hasonlóan a földrajzi gyakorlatokról, önképzőkori felolvasásokról és pályatételekről, valamint az ifjúsági földrajzi olvasmányokról.

Kérdés most már, van-e a könyvnek valamilyen jó oldala is, amiért minden szakembernek érdemes elolvasni. A feleletünk rövid: igen. Szerzője lelkes geográfus, akiben él még a pedagógus nélkülözhetetlen kelléke: az idealizmus (l. *A tanító önképzése és készülése* c. fejezetet). Amit mond és tanácsol, azt a gyakorlatban átélte és megcsinálta (l. a *Tanítási alak, Hazánk és Kirándulások* c. fejezeteket). Nem megvalósíthatatlan utópiaként lebeg tehát a mindennapi munkáját végző oktató előtt. Ez mindenestre a könyvnek előnye. A magyar földrajzpedagógiai irodalom különben is olyan szegény hasonló természetű munkákban, hogy a könyvecske megjelenését — minden fogatkozása ellenére is — csak örömmel üdvözölhetjük. *Karl János.*

Juba Adolf dr.: Az egészséges tanuló. Budapest, 1927. Mai Henrik. •

Juba Adolf a fenti címmel érdekes kis könyvet írt, melyben 144 oldalon 10 fejezetben az óvóba járó és iskolaköteles gyermek egészségével, otthoni munkájával, iskolánkülső elfoglaltságával foglalkozik és rámutat azokra a veszedelmekre, melyek a gyermeket közvetlen környezetében fenyegetik. Kimerítően ismerteti a gyermeknek való testnevelés különféle ágait és utal a gyermek állandó megfigyelésének szükségességére.

A könyv pedagógiai vonatkozásai helytállóak és a szülőkre és tanítóokra egyaránt tanulságosak. Részletesen foglalkozik az 1921. évi XXX. t.-c. és a tankötelezettség végrehajtására vonatkozó utasítások orvosi vonatkozású részeivel. Későnek találja a 6. életévet az iskolázás megkezdésére és rámutat a kisedővóban előforduló fertőzésekre.

A józan szülő gyakorlati szempontjai és az iskolában sokat megforduló orvos világos ítéletei csaknem mindig fedik a haladó pedagógusok közvéleményét.

A könyv szerkezete logikus, stílusa egyszerű. Gyakorlati szempontok szerint tárgyalja az anyagot, azért bizonyára szívesen forgatják majd a laikus szülők és a szakemberek is. Tanítói könyvtárakból nem volna szabad hiányoznia. *Quint József.*

Kenyeres Elemér: Pósa Lajos a gyermekszobában és a kisedővóban. Budapest, 1926. A *Kisedőnevelés* kiadása. (N. 8-r., 16 l.)

E kis füzet főcélja felsorolni Pósa költészetéből azokat a versikéket, amelyeket a 4—6 éves, részben pedig az ennél idősebb, 7—8 éves, de részben

a 4 évesnél kisebb gyermekek számára is felhasználhatunk. Miután rövid pillantást vet az író Pósa elődeire, egyéniségére, munkásságára, megkísérli annak megállapítását, miért nem sikerül még neki sem mindig a gyermeknek való igaz hangot eltalálni. A fő okot abban látja, hogy Pósa csak mások gyermekein tanulhatta meg a gyermeklélek ismeretét, neki édesgyermeke nem volt. Nem is annyira a gyermek szellemi fejlődése irányítja versei írásában, hanem a Magyar Népköltési Gyűjtemény gyermekversei és játékszövegei.

Ezek után megállapítva, hogy irodalmunkban eddigelé mégis csak Pósa gyermekversei a legtökéletesebbek, rátér tulajdonképeni témájára. Tárgyanként csoportosítva körülbelül 70 versikét említ meg a leghasználhatóbbak közül, amelyek nagyrésze a gyűjteményes kiadás III. és V. kötetében található. Így e füzetben hasznos támogatót kap, aki Pósa termelésének tömegében a gyermekszoba vagy a kiseddévő számára böngészni akar.

Lányi Ernő.

H. Sasaki: Moralerziehung in Japan. Geschichtliches, Theoretisches, Praktisches. Leipzig, 1926.

Sasaki felső tanítóképezdei tanár Tokióban Kunitze R. támogatásával német nyelven bocsátotta közre fenti munkáját, miáltal lehetővé tette, hogy a szakemberek közvetlen forrásból ismerjék meg Japán közoktatási rendszerét. Huzamosabb időt töltött Európában s tavaly Budapesten is megfordult, át tanulmányozta a modern pedagógiai irodalmat, főképen a németet, s amit értékesnek talált, azt a japáni viszonyokra iparkodott alkalmazni.

Műve három főrésze öszlik. Az elsőben a japán nevelés történeti fejlődését ismerteti; a másodikban az erkölcsi nevelés elméletét és a harmadikban az erkölcsi nevelés módszerét adja.

Az első főrészben a japán neveléstörténetről lévén szó, új világ tárul fel az olvasó előtt. A szerző helyesen cselekedett, amikor alaposan megismertette vele, különben nem tudnánk beleélni magunkat a japán ember lelkivilágába, világnézetébe. A neveléstörténetben a Meiji császár előtti és utáni kort különbözteti meg. Az előző korban a nevelés részint a családban, részint a buddhista kolostorokban folyt le; a tanítás súlyát az ész kiművelésére és a testgyakorlásra helyezték. Utána, az ú. n. Tokugawa-időszakban (1603—1867) a polgári és katonai szolgálatra való buzdítás volt a főcél, melynek alapjellege az erkölcsi nevelés. Jellemző sajátysága az ősök, a császári család, a szülők és istenek tisztelete, hűségre nevelés a földesúrral szemben. A nép, mely Konfucse és Buddha tanítását egybeolvasztotta, az uralkodócsaláddal egynek tekinti magát.

1868-ban Meiji császár megnyitja Japánt a nyugati kultúrának s ekkor az égi és földi istenek előtt ötös fogadalmat tesz, mely Japán nemzeti politikájának foglalatja: 1. állami ügyekben népképviselőt döntsön; 2. a felső és alsó néposztályok arányosan vegyenek részt a kormányzásban; 3. minden tisztviselő a neki kifizűzött célt szolgálja; 4. elavult szokások eltöröndök; 5. a birodalom megerősödését az egész földkerekségről szerzett ismeretek erő-